

EURÓPSKY PARLAMENT

2004

2009

Dokument na schôdzu

KONEČNÉ ZNENIE
A6-0004/2006

23.1.2006

SPRÁVA

o doložke o ľudských právach a demokracii v dohodách Európskej únie
(2005/2057(INI))

Výbor pre zahraničné veci

Spravodajca: Vittorio Agnoletto

OBSAH

	Strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
DÔVODOVÁ SPRÁVA.....	10
STANOVISKO VÝBORU PRE ROZVOJ	20
STANOVISKO VÝBORU PRE MEDZINÁRODNÝ OBCHOD	24
POSTUP.....	27

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o doložke o ľudských právach a demokracii v dohodách Európskej únie (2005/2057(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na články 3, 6, 11 a 19 Zmluvy o Európskej únii a články 177, 300 a 310 Zmluvy o ES,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 12. februára 2004 o oživení činností EÚ v oblasti ľudských práv a demokratizácie, v spolupráci so stredomorskými partnermi¹,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 25. apríla 2002 o oznámení Komisie Rade a Európskemu parlamentu o úlohe Európskej únie pri podpore ľudských práv a demokratizácie v tretích krajinách (KOM(2001)0252)²,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 20. septembra 1996 o oznámení Komisie o zahrnutí dodržiavania demokratických princípov a ľudských práv do dohôd medzi Spoločenstvom a tretími krajinami (KOM(1995)0216)³,
- so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o ľudských právach vo svete z 28. apríla 2005⁴, 22. apríla 2004⁵, 4. septembra 2003⁶, 25. apríla 2002⁷, 5. júla 2001⁸, 16. marca 2000⁹, 17. decembra 1998¹⁰, 12. decembra 1996¹¹, 26. apríla 1995¹², 12. marca 1993¹³, 12. septembra 1991¹⁴, 18. januára 1989¹⁵, 12. marca 1987¹⁶, 22. októbra 1985¹⁷, 22. mája 1984¹⁸ a 17. mája 1983¹⁹,
- so zreteľom na partnerskú dohodu medzi členmi africkej, karibskej a tichomorskej skupiny štátov a Európskou úniou, podpísanú v Cotonou dňa 23. júna 2000 a zmenenú a doplnenú v Luxemburgu 25. júna 2005,

¹ Ú. v. EÚ C 97 E, 22.4.2004, s. 656.

² Ú. v. EÚ C 131 E, 5.6.2003, s. 147.

³ Ú. v. ES C 320, 28.10.1996, s. 261.

⁴ *Prijaté texty*, P6 TA(2005) 0150.

⁵ Ú. v. EÚ C 104 E, 30.4.2004, s. 1048.

⁶ Ú. v. EÚ C 76 E, 25.3.2004, s. 386.

⁷ Ú. v. EÚ C 131 E, 5.6.2003, s. 138.

⁸ Ú. v. ES C 65 E, 14.3.2002, s. 336.

⁹ Ú. v. ES C 377, 29.12.2000, s. 336.

¹⁰ Ú. v. ES C 98, 9.4.1999, s. 267.

¹¹ Ú. v. ES C 20, 20.1.1997, s. 161.

¹² Ú. v. ES C 126, 22.5.1995, s. 15.

¹³ Ú. v. ES C 115, 26.4.1993, s. 214.

¹⁴ Ú. v. ES C 267, 14.10.1991, s. 165.

¹⁵ Ú. v. ES C 47, 27.2.1989, s. 61.

¹⁶ Ú. v. ES C 99, 13.4.1987, s. 157.

¹⁷ Ú. v. ES C 343, 31.12.1985, s. 29.

¹⁸ Ú. v. ES C 172, 2.7.1984, s. 36.

¹⁹ Ú. v. ES C 161, 10.6.1983, s. 58.

- so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie vyhlásenú v Nice dňa 7. decembra 2000,
 - so zreteľom na návrh nariadenia Rady o zriadení Agentúry Európskej únie pre základné práva (KOM(2005)0280),
 - so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv (1948) a ostatné nástroje OSN v oblasti ľudských práv, najmä na Pakt o občianskych a politických právach (1966) a Pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (1966), Dohovor o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie (1965), Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (1979), Dohovor proti mučeniu (1985), Dohovor o právach dieťaťa (1989), a Viedenské vyhlásenie a program činnosti Svetovej konferencie o ľudských právach (1993) a Deklaráciu OSN o obhajcoch ľudských práv (1998),
 - so zreteľom na dohovory vypracované podľa Medzinárodnej organizácie práce (ILO),
 - so zreteľom na normy OSN z roku 2003 o zodpovednosti nadnárodných spoločností a iných obchodných podnikov vzhľadom na ľudské práva, ktoré dávajú do súvislosti tieto normy a špecifické zodpovednosti podnikov v otázke ľudských práv ,
 - so zreteľom na všetky dohody medzi Európskou úniou a tretími krajinami,
 - so zreteľom na článok 45 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre zahraničné veci a stanoviská Výboru pre medzinárodný obchod a Výboru pre rozvoj (A6-0004/2006),
- A. keďže všeobecnosť, individuálnosť a nedeliteľnosť ľudských práv, medzi ktoré patria nielen občianske a politické práva, ale tiež hospodárske, sociálne a kultúrne práva, musia byť podporované a presadzované a keďže Európska únia musí na tento účel pokračovať v zriaďovaní zmysluplných nástrojov;
 - B. keďže rozvoj a konsolidácia demokracie, právneho štátu a dodržiavania ľudských práv a základných slobôd sú celosvetovým cieľom spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky a musia byť neodlučiteľnou súčasťou vonkajšej politiky Európskej únie,
 - C. keďže úsilie o podporu a dodržiavanie ľudských práv a demokraciu ako základné ciele vonkajšej politiky EÚ nebudú úspešné, ak tieto základné zásady nebudú mať dostatočnú prioritu vzhľadom na bezpečnostné, ekonomické a politické záujmy,
 - D. zdôrazňujúc, že Európska únia musí byť schopná rýchlo a účinne reagovať v prípade vážneho a trvalého porušovania ľudských práv a demokratických princípov a že pri mnohých príležitostiach sa to neudialo, bez ohľadu na objektívne zhodnotenia stavu ľudských práv a demokracie v tretích krajinách,
 - E. keďže právne záväzný charakter doložky o ľudských právach a demokracii by z nej mal vytvoriť dôležitý nástroj európskej politiky na podporu základných práv a keďže v súčasnosti uplynulo od jej prvého návrhu 10 rokov a je čas vyhodnotiť, ako bola uplatňovaná a ako sa môže vylepšiť,

- F. keďže doložka bola zatiaľ zavedená do viac ako 50 dohôd a uplatňuje sa vo viac ako 120 krajinách, keďže doložka nie je iba jediným prostriedkom, ktorý EÚ má na podporu základných práv a keďže celá vonkajšia politika EÚ a jej politická a obchodná dimenzia by mala byť založená na podpore základných demokratických princípov,
- G. v tejto súvislosti zdôrazňuje význam Dohody z Cotonou podpísanej v júni 2000 s krajinami AKT, ktorá pozdvihla doložku o demokracii začlenenú Európskym spoločenstvom na mimoriadne dôležitý prvok všetkých jej dohôd s tretími krajinami a ktorá je teraz založená na dodržiavaní ľudských práv, demokratických princípov a právneho štátu, ako aj na dobrej správe a rozumnom riadení verejných záležitostí,
- H. keďže v mnohých dohodách s vyspelými krajinami a v sektorových dohodách, ako napríklad dohodách o textile, poľnohospodárstve a rybolove, táto doložka stále chýba,
- I. keďže ľudské práva by mali byť dôležitou súčasťou mandátu na rokovanie pre vonkajšie dohody zvereného Radou Komisii a keďže postup definovania tohto mandátu by mal byť transparentnejší,
- J. keďže Európsky parlament musí udeliť svoj súhlas pred tým, ako dohoda nadobudne účinnosť, ale nie na začatie konzultácií alebo čiastočné pozastavenie dohody a keďže táto skutočnosť oslabuje jeho politickú a inštitucionálnu úlohu,
- K. zdôrazňujúc, že občianska spoločnosť a medzinárodný systém mimovládnych organizácií pre ľudské práva musia viac prispievať k celému postupu navrhovania, uplatňovania a posudzovania doložky o demokracii v zmluvách EÚ/tretia krajina,
- L. presvedčený, že Európska únia musí vypracovať nové postupy a nové kritériá pre uplatňovanie doložky o ľudských právach a demokracii, ktoré sa musia uplatňovať bez diskriminácie medzi štátmi alebo medzi ich úrovňami rozvoja,
- M. keďže sa doložka o ľudských právach vzťahuje nielen na Európsku úniu, ale aj na tretiu krajinu, ale keďže recipročný rozmer doložky nebol plne využitý,
- N. znovu opakujúc, že naliehavá humanitárna pomoc musí prejsť len v mene základných zásad solidarity medzi ľuďmi zostať vylúčená z akéhokoľvek potenciálne „negatívneho“ použitia doložky o ľudských právach
1. víta všeobecný postup Európskeho spoločenstva, ktorým sa zavádzajú doložky o ľudských právach a demokracii - takzvaná doložka o základných prvkoch a doložka o nesplnení - do medzinárodných dohôd Spoločenstva od roku 1992;
 2. vyzýva na väčšiu transparentnosť pri uplatňovaní doložky o demokracii, ktorá je základným kameňom vonkajšej politiky EÚ a na väčšiu angažovanosť Európskeho parlamentu; zdôrazňuje, že tresty nemôžu byť uvalené vo vzťahu ku krajinám, kde bolo zaznamenané porušovanie ľudských práv, ale vo vzťahu k porušovaniu samému;
 3. domnieva sa, že je zodpovednosťou Únie pri podpisovaní dohody s treťou krajinou, ktorá obsahuje doložku o ľudských právach, zabezpečiť, že v čase podpisu dohody príslušná krajina rešpektuje medzinárodné zásady o ľudských právach;

4. zdôrazňuje, že jedným z faktorov, ktoré kompromitovali uplatňovanie doložky je všeobecná povaha jej znenia, pretože nevysvetľuje podrobné postupy pre „pozitívne“ a „negatívne“ zásahy podľa spolupráce EÚ/tretia krajina, nechávajúc Radu a národné pravidlá členských štátov, aby mali rozhodujúce slovo nad všeobecnejšími požiadavkami ľudských práv;
5. rovnako schvaľuje dosiaľ vykonaný pokus s doložkou o demokracii v článkoch 9 a 96 v dohodách z Cotonou s krajinami AKT, ktorý dokonca viedol k dočasnému pozastaveniu ekonomickej a obchodnej spolupráce s niektorými krajinami AKT z dôvodu vážneho porušovania ľudských práv a tým k zlepšeniu rozhodnosti a dôveryhodnosti Európskej únie; obhajuje rozvíjanie tohto pokusu a jeho začlenenie ako štandardného prvku v dohodách EÚ/tretia krajina;
6. zdôrazňuje, že politický a právny obsah doložky o demokracii je účinne vysvetlený v dohodách z Cotonou a že mechanizmy pre konzultáciu a výmenu informácií pred dočasným pozastavením dvojstrannej spolupráce sú dôkladne popísané;
7. obhajuje navrhnutie novej „modelovej doložky“, ktorá by opravila súčasné všeobecné znenie toho, čo je známe ako „článok 2“, aby sa zaistil súvislejší, účinnejší a transparentnejší prístup k európskej politike ľudských práv v dohodách s tretími krajinami; text by mal vziať do úvahy tieto zásady:
 - (a) presadzovanie demokracie, ľudských práv, vrátane práv menších, právneho poriadku a dobrej správy tvoria základný pilier mnohostrannej spolupráce; to sa vzťahuje nielen na dohody s rozvojovými krajinami, ale aj s priemyselnými krajinami;
 - (b) pokiaľ ide o právnu formuláciu týchto práv, zmluvné strany by mali predovšetkým uviesť svoje medzinárodné povinnosti a záväzky, ktoré už boli ratifikované a musí byť jasné, že od zmluvných strán sa vyžaduje, aby dodržiavali normy, ktoré tvoria „základný prvok“ dohody; zmluvné strany by sa mali najmä ujať presadzovania základných práv vytyčených v Deklarácii OSN o ľudských právach z roku 1948, v dvoch dohovoroch OSN o občianskych a politických právach; a o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, ako aj v medzinárodne uznávaných paktoch OSN a právnych normách *jus cogens*;

zdôrazňuje, že vo svojich vzťahoch s tretími krajinami a v kontexte podpory zásad demokracie a ľudských práv prostredníctvom doložky o demokracii je Európska únia vyzvaná, aby venovala osobitnú pozornosť vykonávaniu politik rodovej rovnosti a práv žien;

zdôrazňuje, že v súlade s európskymi zmluvami sa EÚ vo vzťahoch s tretími krajinami a v kontexte podpory demokratických zásad a ľudských práv prostredníctvom doložky o demokracii zaväzuje, že bude vystupovať proti akejkoľvek diskriminácii na základe sexuálnej orientácie alebo týkajúcej sa práv osôb so zdravotným postihnutím;
 - (c) zmluvné strany by sa mali pri definovaní sektorových práv, ktoré by mala spolupráca podporovať, odvolávať na záväzné dohovory OSN a na dohovory jej odborných organizácií, najmä Medzinárodnej organizácie práce (ILO), ktorá vytvorila medzinárodne uznávaný právny súbor základných práv;

- (d) doložka by mala obsahovať postup konzultácie medzi zmluvnými stranami, ktorý by podrobne opisoval politické a právne mechanizmy, ktoré sa majú použiť v prípade žiadosti o pozastavenie dvojstrannej spolupráce z dôvodov opakovaného a (alebo) systematického porušovania ľudských práv porušujúceho medzinárodné právo; pozastavenie je zjavne mimoriadne opatrenie vo vzťahoch EÚ/tretia krajina a preto by mal byť vytvorený jasný systém sankcií, ktorý by ponúkol alternatívny postup, ale schválený a z veľkej časti pozitívny prístup k ľudským právam by nemal vylúčiť možnosť dočasného pozastavenia spolupráce, ktorá sa uplatní v prípade porušenia doložky o demokracii a ľudských právach;
 - (e) doložka by tiež mala obsahovať detaily mechanizmu, ktorý umožní dočasné pozastavenie spolupráce, ako aj „varovný mechanizmus“ ako odozvu na porušovanie doložky o ľudských právach a demokracii;
 - (f) doložka by mala byť založená na reciprocite tak z hľadiska územia Európskej únie, ako aj tretej krajiny;
8. žiada, aby bola doložka o ľudských právach a demokracii rozšírená do všetkých nových dohôd medzi Európskou úniou s tretími krajinami, nielen s priemyselnými, ale aj s rozvojovými a vrátane sektorových dohôd, napríklad o obchode a technickej a finančnej pomoci v súlade s tým, čo bolo dohodnuté s krajinami AKT;
 9. vyzýva na rozšírenie pozitívneho rozmeru doložky o ľudských právach, čo by malo za následok potrebu prijať efektívne opatrenia, ktoré prispejú k výkonu práva v oblasti ľudských práv v rámci jednotlivých strán, zahrnúť prebiehajúce posudzovanie monitorovania uplatňovania dohody, pokiaľ ide o ľudské práva, a pri uplatňovaní všetkých aspektov dohody zaviesť prístup rešpektujúci ľudské práva;
 10. zdôrazňuje, že už nebude viac ochotný udeliť svoj súhlas novým medzinárodným dohodám, ktoré nebudú obsahovať doložku o ľudských právach a demokracii;
 11. domnieva sa, že musí zohrávať úlohu pri definovaní mandátu na rokovanie o nových dohodách s tretími krajinami a najmä pri navrhovaní ich politických cieľov a presadzovaní ľudských práv; v tejto súvislosti sa domnieva, že Komisia a Rada by mali Európsky parlament zapojiť vo väčšej miere do vypracovania mandátu na rokovanie o dohodách EÚ/tretia krajina cez jeho príslušné parlamentné výbory; zdôrazňuje v tomto ohľade nevyhnutnosť zlepšiť medziinštitucionálnu výmenu informácií a prístup k databáze Komisie a Rady;
 12. vzhľadom na potrebu zabezpečiť účinný mechanizmus na sledovanie dodržiavania ľudských práv a demokratických princípov partnermi:
 - (a) vyzýva Radu a Komisiu, aby spustili postupy štruktúrovaného dialógu ako súčasť tohto pravidelného hodnotenia partnerov v otázke ich dodržiavania záväzkov ľudských práv; považuje systematické začlenenie problematiky ľudských práv do programov Asociačnej rady za súčasť tohto dialógu;
 - (b) odporúča posilnenie úloh riaditeľov vonkajších delegácií Komisie v tretích krajinách, vyzýva, aby sa predkladali dokumenty viacročnej stratégie ku každej krajine, ktorá je

v zodpovednosti riaditeľov delegácií a aby strategické dokumenty krajín venovali väčšiu pozornosť ľudským právam, identifikovali priority a ozrejmili prostriedky a nástroje používané EÚ na zaistenie dodržiavania doložky o demokracii a na zvýšenie úrovne dodržiavania základných práv; tiež vyzýva, aby sa znenie takýchto stratégií pravidelne prehodnocovalo, najmä Európskym parlamentom a bolo predmetom diskusií v neskorších príslušných delegáciách a v pléne, najmä s ohľadom na ich uplatňovanie; odporúča, aby strategické dokumenty a akčné plány Komisie o krajinách obsahovali jasné kritériá pre pokrok v oblasti ľudských práv a časový rámec, v rámci ktorého by mali byť zmeny uskutočnené;

- (c) ak sa niektorá z príslušných vlád, Európsky parlament alebo príslušné národné parlamenty, odvolávajú na doložku o demokracii, žiadajúc o pozastavenie dvojstrannej dohody alebo uplatnenie iných primeraných opatrení, asociačná rada by mala túto diskusiu automaticky zaradiť do svojho programu; konštatuje, že Európsky parlament v tomto zmysle vyslovil oficiálne svoj názor v niekoľkých prípadoch, ale že asociačná rada tieto žiadosti jednoducho ignorovala;
 - (d) odporúča vytvorenie „štrukturovaného dialógu“ medzi asociačnou radou a (alebo) je podvýborom pre ľudské práva, Európskym parlamentom a MVO a (alebo) nezávislými a demokratickými neštátnymi aktérmi počas diskusií o prípadoch porušovania doložiek o ľudských právach a demokracii v dohodách Európskej únie vrátane návrhov na zlepšenie uplatňovania doložky (bez vylúčenia nikoho);
 - (e) Ľutuje, že Európsky parlament nie je zapojený do rozhodovacieho procesu o začatí konzultácií alebo pozastavení dohody; preto dôrazne trvá na potrebe toho, aby spoločne rozhodoval s Komisiou a Radou v tomto ohľade, a rovnako pokiaľ ide o rozhodnutie pozastaviť akékoľvek primerané negatívne opatrenia už uvalené na krajinu („pozastavenie pozastavenia“);
 - (f) navrhuje, aby Komisia spolu s podvýbormi pre ľudské práva vypracovala výročnú správu o uplatňovaní doložiek o demokracii a ľudských právach v platných medzinárodných dohodách, o ktorej by prebehla rozprava v Európskom parlamente a ktorá by obsahovala analýzu každého jednotlivého procesu konzultácie a iné vhodné opatrenia, ktoré Rada iniciovala alebo zamietla v danom roku spolu s podrobnými odporúčaniami a vyhodnotením efektívnosti a súdržnosti vykonaných opatrení;
13. pripomína, že asociačné rady spravidla riadia vzťahy EÚ/tretia krajina, vyzýva na všeobecné ustanovenie podvýborov pre ľudské práva podľa asociačných dohôd s mandátom na kontrolu súladu, uplatňovania a vykonávania doložky o demokracii a na navrhovanie určitých pozitívnych činností na zlepšenie demokracie a ľudských práv; domnieva sa, že takéto podvýbory by sa mali pravidelne stretávať (a rozhodne vždy, keď sa stretne asociačná rada) a ich súčasťou by mali byť predstavitelia parlamentov a organizácií reprezentujúcich občiansku spoločnosť a mali by sa s nimi radiť; domnieva sa, v tomto ohľade, že individuálna politika nie je najvhodnejším prístupom, ktorý by mal byť partnerskými krajinami prijatý, s ohľadom na zriadenie podvýborov pre ľudské práva a definovania ich mandátu; opätovne zdôrazňuje potrebu jednať o individuálnych prípadoch v rámci týchto podvýborov;

14. žiada, aby bol Európsky parlament spojený s asociačnými radami a podvýbormi pre ľudské práva a aby mali medziparlamentné delegácie Európskeho parlamentu v tejto súvislosti posilnenú funkciu a stále umožňovali v programoch ich návštev diskusie o doložke;
15. zdôrazňuje, že kritériá na začatie konzultačného postupu alebo uplatňovanie primeraných opatrení musia byť objektívne a transparentné;
16. zdôrazňuje, že žiadne opatrenie nemôže byť zrušené, kým existujú dôvody na jeho uplatňovanie, a požaduje predloženie ďalších opatrení, v prípade že existujúce opatrenia nepriniesli po značnej dobe výsledky;
17. pripúšťa, že potreba jednotnosti v Rade na účel začatia konzultačného postupu skomplikovala uplatňovanie doložky, žiada o zrušenie jednotnosti pre začatie konzultačného postupu a revíziu článku 300 odsek 2 Zmluvy o ES, ktorý v takýchto prípadoch obmedzuje úlohu Európskeho parlamentu;
18. poukazuje na dôležitosť upútania záujmu širokej verejnosti na skutočnosť, že doložka o ľudských právach je ustanovená v dohodách medzi EÚ a tretími krajinami;
19. domnieva sa, že vo výnimočnom prípade krajín, s ktorými EÚ zdieľa základné hodnoty a dlhodobé spoločné politiky, ako sú krajiny zúčastnené v politike nového susedstva, možno zastávať názor, že podpísanie dohôd, ktoré prevyšujú rámec doložky o demokracii, je založené na zdieľaní spoločných inštitúcií pre podporu demokratických princípov a ľudských práv, napríklad Rady Európy a/alebo ďalších regionálnych dohôd;
20. so zvláštnym zreteľom na krajiny, ktoré sú súčasťou politiky európskeho susedstva, s ktorými Európska únia udržuje úzke styky prostredníctvom asociačných dohôd, doložka by mala špecifikovať, že signatári takýchto dohôd by si mali navzájom – na obojstrannom základe – poskytnúť právo pozorovať svoje zákonodarné a prezidentské voľby; vyzýva Radu a Komisiu k ďalšiemu povzbudzovaniu príslušných krajín, aby v záujme transparentnosti v čase volieb pripustili medzinárodných pozorovateľov;
21. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Rade a Komisii.

DŮVODOVÁ SPRÁVA

1. The structure and content of the human rights clause

Since the early 1990s the European Community includes a so called 'human rights clause' in all framework agreements signed with third countries, from trade and cooperation accords and association agreements such as the Europe Agreements, Mediterranean Agreements to the Cotonou Agreement. Exceptions are agreements on agriculture, textile and fisheries. More than 50 such agreements have already been signed and the human rights clause now applies to over 120 countries.

The clause has evolved over the years, and is not identical in all the agreements. In the version launched by a Commission communication in 1995, it is divided into two parts. **The first part** contains an **essential element clause** enshrined in the first provisions of the agreement, providing

"Respect for the democratic principles and fundamental human rights established by (the Universal Declaration of Human Rights)/(the Helsinki Final Act and Charter of Paris for a New Europe) inspires the domestic and external policies of the Community and of (the country or group of countries concerned) and constitutes an essential element of this agreement"¹

The second part is included in the final dispositions of the agreement and creates the possibility of taking "appropriate measures" in the case of violation of an essential element. This provision, which is called a "non-execution clause", refers again to the essential elements of the agreement. This reference allows the contracting parties to suspend the agreement in line with the relevant provisions of the Vienna Convention on the Law of Treaties (VCLT)². The so called '**non-execution**' clause reads as follows:

"If either Party considers that the other Party has failed to fulfil an obligation under this Agreement, it may take appropriate measures. Before so doing, except in cases of special urgency, it shall supply the Association Council with all relevant information required for a thorough examination of the situation with a view to seeking a solution acceptable to the Parties.

In the selection of measures, priority must be given to those which least disturb the functioning of this Agreement. These measures shall be notified immediately to the Association Council and shall be the subject of consultations within the Association Council if the other Party so requests."³

¹ Communication from the Commission 'on the inclusion of respect for democratic principles and human rights in agreements between the community and third countries', COM (95)216 final of 23 May 1995.

² Article 60(1) and (3) of the Vienna Convention on the Law of Treaties provide that a 'material breach' of a bilateral treaty by one of the parties allows the other party to invoke the breach as a ground for terminating the treaty or suspending its operation in whole or in part. A 'material breach' is defined as a repudiation of the treaty not sanctioned by the Vienna Convention or the violation of a provision 'essential to the accomplishment of the object or purpose of the Treaty'.

³ COM(95)216 final, 23 May 1995.

Often an interpretative declaration is added at the end of the agreement. It provides that "cases of special urgency" means "cases of material breach of the agreement by one of the parties", and that a material breach consists of a violation of the essential elements of the agreement.

The inclusion of a clause in the main body of the agreements, and not just in the preamble or as a specific reference, making it a legally binding instrument, is a novelty. According to the Commission in its 1995 communication it "places the European Community in the vanguard of the international community's endeavours in this field." Unfortunately, ten years of practice, does not really generate the same optimism.

2. Origin and development of the human rights clause

The human rights clause was first included in the 1989 Lomé IV Agreement and was followed by the cooperation agreement with Argentina, which entered into force in 1990.

Flagrant human rights violations in countries bound to the EEC by virtue of an agreement had been of serious concern since the late 1970s. For example, aid to Uganda was suspended in response to the human rights violations committed by the government of Idi Amin, after the Council had issued a statement which came to be termed the *Uganda Guidelines*. Characterised by a public condemnation of the situation and by the threat that steps could be taken within the framework of the agreement, they lacked any reference to a legal basis for taking these steps.

After a decade of attempts by the EEC, the ACP countries accepted to include a human rights clause in the body of the Lomé Convention. A precedent had been set.

From the early 1990s, the need for consolidation of democracy in the Central and Eastern European states, as well as the perspectives of democratisation of a large part of the Latin American and the African continent, created a new political momentum, which provided the Commission with the opportunity for a major initiative on this matter. On March 25 1991 it adopted a "Communication on Human rights, Democracy and Development Co-operation"¹, soon followed by two Council resolutions, the first welcoming the communication and then, in November 1991, the Council gave a specific mandate for the inclusion of a human rights clause in agreement with third countries.²

The resolution emphasised that a positive approach to human rights should receive high priority, systematic dialogue should be held and suspension and negative measures under the clause should be taken only as a last resort.

One year later, on 11 May 1992, the Council declared that respect for democratic principles formed an essential part of agreements between EC and the Conference on Security and Cooperation in Europe countries. After this declaration EC agreements concluded in 1992

¹ SEC (61)0091

² Resolution of the Council and of the Member States meeting in the Council on human rights, democracy and development, 28 November 1991, Bull. EC 11/1991, p. 122-3

with the Baltic States and Albania did have a clause, the so called "Baltic clause", which allowed for immediate suspension in the case of violation of human rights. It was soon replaced by the "Bulgarian clause", which widened the scope of application and options for actions, providing for a political dialogue to be maintained and for a conciliation mechanism, rather than immediate suspension of the agreement.

By issuing the Communication "on the inclusion of respect for human rights in agreements between the community and third countries" mentioned above on 23 of May 1995, and the Council taking note of this on 29 May, the inclusion of the clauses for new agreements became systematic.

The communication also listed a range of measures to be considered in case of a breach, in Annex 2, such as:

- alteration of the contents of cooperation programmes or channels used
- reduction of cultural, scientific and technical cooperation programmes
- postponement of a Joint Committee meeting
- suspension of high-level bilateral contacts
- postponement of new projects
- refusal to follow up partners' initiatives
- trade embargoes
- suspension of arms sales
- suspension of military cooperation
- suspension of cooperation.

The model launched in the communication has then been the model for the clause introduced to agreements negotiated after 1995, but has been further developed in the Cotonou Agreement, signed with the ACP countries in 2000.

The human rights clause has been invoked in 12 cases since 1995 as the basis for consultations, suspension of aid or other measures, involving 10 ACP countries: Niger, Guinea Bissau, Central African Republic, Togo, Haiti, Comoros, Ivory Coast, Fiji, Liberia and Zimbabwe.¹

The human rights clause has also prevented the conclusion of bilateral agreements with Australia and New Zealand, where, instead, less binding Joint Declarations were agreed upon in 1997 and 1999, respectively. The PCA with Belarus negotiated in 1995 never came into force, as it was not ratified due to Lukashenko's moves towards authoritarian rule.

3. The views of the European Parliament on the human rights clause

The European Parliament has been very active over the years concerning the human rights clause, with a special focus on the monitoring and implementation of the clause, as well as on the role of Parliament and civil society.

On 20 September 1996, the Parliament adopted the **report by Mr Carlos Carnero**

¹ Commission Communication on Governance and Development, 20 October 2003, COM (2003) 615 final

Gonzalez¹ on the 1995 Commission communication, in which it asked the commission to draw up an objective method of application in cases of flagrant violations of human and social rights, and to formulate "criteria, procedures, forms of sanctions and their method of application".

One of the main points in **the report by Mrs Rosa Díez Gonzalez** on the European Unions role in promoting human rights and democratisation in third countries² is the demand for a clear code of conduct for the application of the human rights clause.

The EU needs, the report says, to establish new and parallel monitoring mechanisms designed to back up those already available, so that it can check on compliance with human rights and democratisation by any of its political and economic partners.

The requests from the Parliament for an objective method and a clear code of conduct for the application of the human rights clause remain without a satisfactory answer, and need therefore to be reiterated.

The annual reports on human rights in the world have also on numerous occasions put forward Parliament's view on the human rights clauses, as in the report 2002 annual report of **Mr Bob van den Bos**, where the lack of an implementation mechanism was a major concern:

"9. Calls on the Commission to make the necessary proposal for an implementation mechanism for the human rights clause in order to maintain explicit pressures for significant improvements of the human rights situation in the countries concerned and to encourage sections of the society that are in favour of promoting democracy and respect for human rights;"³

In the report, the Parliament also asks for clear benchmarks for incentive and restrictive measures, structured dialogue procedures, specific sub-committees on human rights in the Association and Cooperation Councils, and deplores the fact that Parliament is not involved in the decision-making process for initiating consultations or suspending an agreement.

In the 2003 annual report by **Mrs Véronique de Keyser**, the Parliament welcomes the entry into force of the Cotonou agreement and sees its implementation mechanism with the establishment of dialogue between government and civil society as a model for further negotiations.

The 2004 report by Simon Coveney calls for the setting up of sub-committees on human rights within the framework of the Association Agreements and for the Commission to draw up a progress report on the human rights situation in the ENP countries.

¹ A4-0212/1996 - T4-0499/1996 - Report on the communication from the Commission on the inclusion of respect for democratic principles and human rights in agreements between the Community and third countries (COM(95)0216 - C4-0197/95)

² A5-0084/2002 - Report on the European Union's role in promoting human rights and democratisation in third countries (COM(2001)252 - C5-0653/2001 - 2001/2276(COS))

³ A5-0274/2003 - T5-375/2003 - Annual report on human rights in the world in 2002 and European Union's human rights policy

Apart from this, the human rights clause and the human rights situation in general, has been an important element in the procedure of the European Parliament giving its assent to different agreements with third countries, as was the case with the association agreement with Egypt, Pakistan or the ongoing procedure concerning a proposed agreement with Syria.

4. The future of the human rights clause

Ten years after the communication which formally mandated and structured the human rights clause, it is time to evaluate how it is implemented and how it can be improved, from the negotiation phase of an agreement and the specific wording of the clause, to the monitoring and implementation, taking into consideration positive as well as negative measures.

4.1 How can the negotiation phase be improved?

1. A more open procedure with a role given to the EP and civil society.

The mandate of negotiation for a new agreement with a third country is exclusively, so far, a responsibility of the Council. However, it is not really clear or transparent what this mandate is based on, and much could be achieved by a more open procedure. By making the negotiating procedure more transparent and associating the European Parliament as well as the national Parliaments, and civil society with the procedure for defining the human rights clause, would also facilitate dialogue and implementation once the agreement is in force.

In fact, the European Parliament has a role in giving its assent before an agreement comes into force, but not in the procedure initiating consultation or partly suspending an agreement. The role of civil society is very weak in the whole procedure of the human rights clause.

In comparison, it is worth mentioning the Cotonou Agreement, where the non-State actors are explicitly defined as actors of the partnership and where in Article 8(7), on the regular political dialogue, the role of civil society is clearly stated, as it says that regional and sub-regional organisations as well as representatives of civil society organisations shall be associated with the dialogue.

This political dialogue is also undergoing further development, as guidelines have been adopted and an annex to the agreement specifying the modalities and mechanisms for the dialogue is under compilation.

2. Extend the clause to all sectors and countries

Even if the policy of including human rights clauses in agreements has been pursued with great consistency, there are still various areas where it is missing, most importantly in sectoral agreements and agreements with developed countries. Sometimes the latter is because cooperation treaties with these countries predate the Union's policy, but this is not the case for the EEA Agreement. As a matter of consequence, the clause should be extended to all agreements, developed as well as developing countries.

The same applies for sectoral agreements on trade, textile and fisheries agreements. These agreements most often cover substantial financial envelopes and policy coherence requires that also they include a clause on respect of human rights and democratic principles.

4.2 How can monitoring and implementation be improved?

3. Better monitoring is needed with an emphasized human rights dimension

The need for an effective and transparent monitoring and implementation process has been of a great concern for the Parliament since the beginning. Even if it is certain that some has been achieved, there is still room for improvement.

The recent obligation (since 2004) of an elaboration of human rights fact sheets, a task that lies with each Head of Mission in the delegations of the EU Commission, and the follow-up of adopted guide-lines, such as the guidelines on torture (adopted 2001), certainly contributes to a better knowledge of the human rights situation in each country. However, these human rights fact sheets are not public. Some kind of annual report should therefore be considered, as has been asked for within the framework of the European Neighbourhood Policy, although it should not necessarily be restricted just to these countries, but include all countries with which an agreement containing a clause has been concluded. There is still a need for more clear bench-marks for incentive and restrictive measures to be applied.

The accession procedure, with the clearly defined Copenhagen criteria, could serve as an example for such bench-marking. In this sense, the new Action Plans within the European Neighbourhood Policy might give a new opportunity for more operational targets to be set up. There is also a need for the Country Strategy Papers to be more focused and strategic when it comes to the human rights situation.

Systematic inclusion of human rights issues on the Association Council's agendas, need to be complemented by subcommittees on human rights, another important tool for monitoring the situation in the countries concerned. Such working groups have been set up with Bangladesh, Vietnam, as well as with Morocco and Jordan.

In this context, it is also important to stress civil society's monitoring role, and to find ways for non-state actors and experts to monitor and report on the implementation of human rights and democratic principles under the agreement, i.e. through working groups linked to the Association Council, or through their participation in named subcommittees.

The proposal for a Council regulation establishing a European Union Agency for Fundamental Rights, suggests in Article 3(4), that :

"4. Without prejudice to Article 27, the Agency shall, at the request of the Commission, provide information and analysis on fundamental rights issues identified in the request as regards third countries with which the Community has concluded association agreements or agreements containing provisions on respect of human rights, or has opened or is planning to open negotiations for such agreements, in particular countries covered by the European Neighbourhood Policy."

Even if the discussion in the Parliament on the scope for the Agency's action is not finished, there might be a role in the monitoring process of third country agreements for the Agency.

4. The need for a clear implementation mechanism for all agreements with a clause is still one of the most urgent matters to solve.

The Commission is keen to stress that the “essential element” clauses, or the human rights clauses, do not necessarily suggest a negative or punitive approach, but that they are rather a positive instrument that can be used to promote dialogue and co-operation between partners through encouraging joint actions for democratisation and Human Rights, including the effective implementation of international Human Rights instruments and the prevention of crises through the establishment of a consistent and long-term co-operative relationship. This is a view shared by the Parliament which has been the source of many of the ideas now being put into practice. Even in the wording of the clause it is said that suspension is a last resort. The fact that the clause has very rarely been invoked does not automatically mean that it is not efficient. However, it is also clear that the lack of a clear implementation mechanism hinders the effectiveness of the clause. Even if different reasons can explain why the clause has been most widely used under the Cotonou Agreement, and not in all the other agreements that also contains the clause, a more elaborate procedure for consultation, suspension and participation has most probably contributed to this situation.

The Commission has said it does not want to have a "mechanistic application". However, the Council has adopted guidelines on implementation and evaluation of restrictive measures (sanctions) in the framework of the EU Common Foreign and Security Policy, but they do not include suspension or termination of bilateral agreements and suspension or termination of cooperation with third countries. This should in some way be rectified.

The way the clause has been used, or not used, over the years, also leaves room to ask if criteria for initiating a consultation procedure, or applying restrictive measures, are objective, or rather dependant on political or commercial interests. A better defined procedure would hopefully facilitate an objective application.

This procedure should of course also involve the European Parliament in the decision-making process for initiating consultation or suspending an agreement, and give a role to civil society.

The possibility for independent non-state actors, or even individuals to invoke the clause, should also be considered, for example by a mechanism leading the Commission to request the Fundamental Rights Agency to present a report on allegations of violations in the EU countries or EU policy contributing to violations in a third country.

At the same time as a more detailed consultation procedure is elaborated, it is important to strive for all agreements to have a more streamlined procedure. This includes introduction of non-execution clauses where they do not exist, definitions of "special urgency" and provisions for binding dispute settlement, where, if resolution is not found within the administrative body, binding arbitration will be a last resort.

At the same time, more attention must be given to violations of social rights, such as core labour standards. When the clause has been invoked, the reason has generally been violations of political rights, as flawed election process or a coup d'état.

4.3 What about the reciprocity of the clause?

4. There is a need to find ways and tools to improve the reciprocity of the clause.

The specific human rights dialogues such as the dialogue with China, Iran or Russia clearly imply a two-way communication, where EU, as well as the country with which a dialogue is held, can raise issues of concern. The clause has also a reciprocal dimension which has not yet been fully exploited. It is said that "*respect for the democratic principles and fundamental human rights inspires the domestic and external policies of the Community and of (the country concerned)*". However, the clause has never been used to question the way the EU, or its member states, are complying with its human rights obligations. The rights of minorities, immigration and asylum law are areas where discussions might be valuable.

4.4 Is there a need for a new model clause?

Even a model clause permits variation, and of course a clause must be possible to adapt to different situations. But if the clause makes a reference to a text that has no place within the legal architecture of the signing country, there will be no concrete consequence, just by signing the agreement, to ensure protection of human rights complies with the conditions set out in the reference text. Such mechanisms must be introduced in advance of the signing of agreements.

Better definition of the clause in future negotiation does not in itself mean there is a need for new clause, but that more attention should be given to the negotiating phase of the agreement.

An improved use of the clause might not be sufficient, though, even if a new model would mainly concern new agreements, and subsequently, would take long time before it will have any general implications. As the Cotonou Agreement has shown, it would be useful to further elaborate the existing model, especially when it comes to the involvement of civil society, an explicit role hard to achieve without a rewording of the clause.

A more explicit consultation procedure would furthermore enhance the clause' effectiveness.

A new wording of the clause should therefore be considered, respecting following principles:

- a) promotion and protection of human rights should be amongst the objectives of the agreement,
- b) it must be clear that parties are under an obligation to comply with the norms made an "essential element" of the clause,

- c) there should be a clarity on applicable standards, which could be done by a more general reference to human rights or by mentioning specific basic human rights instrument that the parties have adhered to,
- d) the clause should provide for a political dialogue with involvement of the parliaments and representatives of civil society,
- e) it should provide a detailed procedure for consultation, with a specific role for the parliaments,
- f) it should contain a compulsory revision of appropriate measures taken, a "suspension of the suspension"-clause
- g) it should support the notion of recourse to binding third party dispute settlement procedures in cases involving appropriate measures,

A proposed wording of the clause could then be:

(A) The aims of this [agreement/association] are: [...] the promotion and protection of respect for democratic principles and human rights, be they civil and political, or economic, social and cultural.

(B) The parties shall respect legally binding democratic principles and human rights [as set out in [legal instrument]] in their internal and external policies.

(C) Political dialogue shall cover all issues of common interest to the Parties, in particular [...] and the obligations of the parties set out in Article B.

The European Parliament, the [national] parliament, and representatives from regional and sub-regional organizations and representatives of civil society shall be associated with this dialogue.

(D) If either party considers that the other party has failed to comply with Article B, it shall, except in a case of special urgency, supply the [Joint Council] with the relevant information required for a thorough examination of the situation with a view to seeking a solution acceptable to the parties. To this end, it shall invite the other party to hold consultations that focus on the measures taken or to be taken by the party concerned to remedy the situation.

The European Parliament, the [national] parliament, and representatives of civil society shall be associated with these consultations.

The consultations shall be conducted at the level and in the form considered most appropriate for finding a solution.

The consultations shall begin no later than [X] days after the invitation and shall continue for a period established by mutual agreement, depending on the nature and gravity of the violation. In any case, the consultations shall last no longer than [Y] days.

During consultations, the parties shall develop and agree specific benchmarks or targets with regard to the obligations of the parties in Article B, taking into account special circumstances of the party concerned. Benchmarks are mechanisms for reaching targets through the setting of intermediate objectives and timeframes for compliance.

If the consultations do not lead to a solution acceptable to both parties, if consultation is refused or in cases of special urgency, appropriate measures may be taken. Appropriate measures must be proportional to the violation and comply with international law.

Appropriate measures must be reviewed in the [Joint Council] every [X] months. They shall be revoked as soon as the reasons for taking them no longer prevail.

The term ‘cases of special urgency’ shall refer to exceptional cases of particularly serious and flagrant violation of Article B that require an immediate reaction. If measures are taken in cases of special urgency, they shall be immediately notified to the [Joint Council]. At the request of the party concerned, consultations may then be called in accordance with this Article.

In pure Community agreements

[Article E] Parties to the agreement

For the purposes of this Agreement, ‘parties’ shall mean, on the one hand, the Community, in accordance with its powers, and, on the other hand, [the other party].

27.9.2005

STANOVISKO VÝBORU PRE ROZVOJ

pre Výbor pre zahraničné veci

o doložke o ľudských právach a demokracii v dohodách Európskej únie
(2005/2057(INI))

Navrhovateľ: Fernando Fernández Martín

NÁVRHY

Výbor pre rozvoj žiada Výbor pre zahraničné veci, aby ako gestorský výbor prijal do svojho návrhu uznesenia tieto návrhy:

1. pripomína univerzálny a nedeliteľný charakter ľudských práv a vzájomnú závislosť medzi dodržiavaním ľudských práv, demokraciou a rozvojom;
2. pripomína, že nebude možné bojovať s chudobou bez globálneho prístupu zahŕňajúceho rovnako ochranu ľudských práv, ako aj dodržiavanie demokratických hodnôt a princípov;
3. zdôrazňuje, že Všeobecná deklarácia ľudských práv a Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach odporúčajú organizovanie slobodných a spravodlivých volieb, ktoré umožňujú obyvateľstvu vyjadriť slobodne svoju vôľu a predpokladajú plné rešpektovanie základných práv;
4. domnieva sa, že k tomu, aby boli voľby považované za demokratické, slobodné a spravodlivé, musia byť vopred splnené určité podmienky: dodržiavanie politických a občianskych práv, dodržiavanie slobody prejavu a informácií, rovnaký prístup k verejným komunikačným prostriedkom, dodržiavanie politického pluralizmu, ktorý voličom ponúka skutočný výber;
5. pripomína, že ľudské práva tvoria integrálnu súčasť zahraničnej politiky Európskej únie a doložka o demokracii a ľudských právach tvorí základný prvok dohôd s tretími rozvojovými a priemyselnými krajinami a odporúča jej účinné uplatňovanie;
6. domnieva sa, že súhlas európskych občanov s financovaním oficiálnej rozvojovej pomoci závisí tiež od schopnosti európskych vedúcich predstaviteľov nepodporovať politické režimy, ktoré sú zodpovedné za vážne a pretrvávajúce porušovanie ľudských práv;

pripomína, že Európsky parlament disponuje vlastnými mechanizmami, ktoré umožňujú individuálne odhaliť takéto porušovania;

7. zdôrazňuje, že je potrebné, aby bolo poskytovanie pomoci podmienené dvojakým spôsobom: pozitívne, čo znamená, že krajiny dosahujúce pokrok v oblasti ľudských práv dostanú vyššiu pomoc a negatívne v prípade vážneho a pretrvávajúceho porušovania ľudských práv a demokratických zásad;
8. žiada Komisiu a Radu, aby prijali konkrétne, koherentné a transparentné kritéria hodnotenia procesu demokratizácie v tretích krajinách, vrátane demokratických volieb, z hľadiska dodržiavania ľudských práv, právneho štátu a všeobecnej demokratizácie spoločnosti;
9. žiada otvorenejší postup počas fázy rokovania o dohodách umožňujúci zvýšenú účasť Európskeho parlamentu a občianskej spoločnosti;
10. žiada, aby sa doložka odvolávala na text, ktorý má dôležité miesto v právnej pyramíde signatárskej krajiny, čo je potrebné dohodnúť pred podpísaním dohôd;
11. odporúča, aby sa text doložky odvolával na osobitné nástroje Spojených národov pre oblasť ľudských práv, ako sú Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach, Dohovor proti mučeniu, Dohovor o právach dieťaťa, Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien, ako aj Deklarácia o právach osôb patriacich k národnostným, etnickým, náboženským a jazykovým menšinám;
12. pripomína, že uskutočňovanie rozvojových cieľov milénia zahŕňa globálnu angažovanosť všetkých medzinárodných aktérov; v tejto súvislosti víta rozhodnutie, ktoré prijali krajiny G8, zrušiť dlh osemnástich najchudobnejších a najzadĺženejších krajín sveta ako aj nedávno prijatého záväzku Európskej únie zvýšiť pomoc Spoločenstva na 0,56 % hrubého národného dôchodku do roku 2010 s cieľom dosiahnuť 0,7 % v roku 2015 na podporu rozvojových cieľov milénia;
13. naliehavo vyzýva regionálne organizácie a rozvojové krajiny ako aj iné tretie krajiny, s ktorými EÚ uzatvorila dohody, aby sa bezvýhradne zaangažovali v prospech dobrého vládnutia, transparentnosti a boja proti korupcii, demokracie, právneho štátu, dodržiavania ľudských práv a hospodárskeho pokroku, bez čoho by činnosti zamerané na odstránenie chudoby nemali žiadny význam;
14. trvá na naliehavej potrebe podporiť úsilie o stabilizáciu krajín, ktoré sa nachádzajú v situácii po ukončení konfliktu;
15. zdôrazňuje, že je dôležité čo najmenej penalizovať obyvateľstvo v prípade sankcií a čo najviac sa usilovať rozvíjať pomoc, ktorá je určená priamo obyvateľstvu, v prípade potreby prostredníctvom OSN a mimovládnych organizácií; pripomína, že humanitárna pomoc je v každom prípade politicky neutrálna a musí byť poskytnutá zakaždým, keď je potrebná;
16. zdôrazňuje exemplárnu hodnotu dohody z Cotonou, ktorá má tieto hlavné prednosti:

- výslovne sa odvoláva na medzinárodné záväzky v oblasti dodržiavania ľudských práv ako základných prvkov dohody a stanovuje doložku o pozastavení dohody v prípade akéhokoľvek porušenia po uplatnení postupu konzultácie (čl. 96), pri ktorom každá strana môže predložiť svoj názor a pokúsiť sa dospieť k inému riešeniu ako sú sankcie;
 - vzťahuje sa na 78 krajín a teda na veľkú časť tretích krajín, s ktorými EÚ uzatvorila dohody,
 - je jedinou dohodou, ktorá vyústila do sankcií a ktorá pomerne dobre funguje.
17. opäť potvrdzuje, že transparentnosť je jednou zo zásad, ktorými sa musí riadiť celý postup sankcionovania a trvá na tom, aby sa Európsky parlament viac zapájal do tohto procesu; žiada Komisiu a Radu, aby uplatňovali transparentné, koherentné a na jasných zásadách založené sankcie voči každej tretej krajine, ktorá nedodržiava doložky o ľudských právach s cieľom vyhnúť sa politike uplatňovania dvojakých štandardov;
 18. v tejto súvislosti víta zmenu a doplnenie podpísané 24. júna v Luxemburgu stanovujúce zahrnutie novej prílohy do dohody z Cotonou, ktoré definuje postupy politického dialógu o ľudských právach, demokratických zásadách a právnom štáte;
 19. vyzýva spoločné parlamentné zhromaždenie krajín AKT-EÚ, aby pokračovalo vo svojej činnosti s cieľom stať sa plnohodnotným aktérom politického dialógu o ľudských právach;
 20. zastáva názor, že krajiny AKT musia byť v pohotovosti s cieľom preventívne odhaľovať prípady porušovania ľudských práv; domnieva sa tiež, že krajiny musia vyvinúť primerané iniciatívy v súvislosti s identifikáciou a sankcionovaním prípadov porušenia ľudských práv;
 21. ľutuje, že uplatnenie sankcií alebo ich ukončenie nezodpovedá vždy objektívnym kritériám, o čom svedčí čiastočná obnova spolupráce so Sudánom v januári 2005 napriek pretrvávaniu mimoriadne vážnych porušovaní ľudských práv v regióne Darfúr;
 22. odporúča, aby si EÚ a signatárske krajiny dohody vzájomne vymieňali výročné správy o ľudských právach a aby sa tiež stanovil mechanizmus konzultácie s mimovládnyimi organizáciami;
 23. požaduje, aby bol vo všetkých krajinách, s ktorými bola podpísaná dohoda zahrňujúca doložku o demokracii, určený člen delegácie Komisie s úlohou dozerať na jej dodržiavanie;
 24. vyzýva Radu a Komisiu ku koordinácii s ostatnými medzinárodnými organizáciami v oblasti politiky uvaľovania sankcií s cieľom posilniť ich účinnosť.

POSTUP

Názov	Doložka o ľudských právach a demokracii v dohodách Európskej únie		
Referenčné čísla	2005/2057(INI)		
Gestorský výbor	AFET		
Výbor požiadaný o stanovisko dátum oznámenia v pléne	DEVE 12.5.2005		
Rozšírená spolupráca	nie		
Spravodajca dátum menovania	Fernando Fernández Martín 24.5.2005		
Prerokovanie vo výbore	29.8.2005	26.9.2005	0.0.0000
Dátum prijatia pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhov	26.9.2005		
Výsledok záverečného hlasovania	za:	26	
	proti:	0	
	zdržali sa:	3	
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Margrete Auken, Alessandro Battilocchio, Margrietus van den Berg, Danutė Budreikaitė, Thierry Cornillet, Nirj Deva, Koenraad Dillen, Alexandra Dobolyi, Fernando Fernández Martín, Michael Gahler, Hélène Goudin, Filip Andrzej Kaczmarek, Maria Martens, Miguel Angel Martínez Martínez, Gay Mitchell, Luisa Morgantini, José Javier Pomés Ruiz, Pierre Schapira, Jürgen Schröder, Felekna Uca, Anna Záborská, Jürgen Zimmerling		
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Marie-Hélène Aubert, John Bowis, Linda McAvan, Karin Scheele, Anne Van Lancker, Anders Wijkman, Gabriele Zimmer		
Náhradníci (čl. 178 ods. 2) prítomní na záverečnom hlasovaní			

12.10.2005

STANOVISKO VÝBORU PRE MEDZINÁRODNÝ OBCHOD

pre Výbor pre zahraničné veci

o doložke o ľudských právach a demokracii v dohodách Európskej únie
(2005/2057(INI))

Navrhovateľ: Glyn Ford

NÁVRHY

Výbor pre medzinárodný obchod žiada Výbor pre zahraničné veci, aby ako gestorský výbor prijal do svojho návrhu uznesenia tieto návrhy:

1. víta všeobecný postup Európskeho spoločenstva, ktorým sa zavádzajú doložky o ľudských právach a demokracii - takzvaná doložka o základnom prvku a doložka o neplnení - do medzinárodných dohôd Spoločenstva od roku 1992; zároveň však konštatuje, že tieto doložky sa v niektorých prípadoch uplatňujú selektívnym spôsobom;
2. vyzýva Komisiu, aby zahrnula doložku o základných ľudských právach do všetkých svojich budúcich medzinárodných dohôd, vrátane sektorových obchodných dohôd uzavretých s tretími krajinami a nezávislých obchodných opatrení, ktoré boli udelené tretím krajinám; okrem toho žiada Komisiu, aby pri posudzovaní dodržiavania doložky jednotlivými krajinami, stanovila osobitné priority pre každú z nich;
3. odporúča vytvorenie špecifických kritérií v oblasti ľudských práv a demokracie na základe politického dialógu a so zreteľom na príslušné medzinárodné normy a medzinárodné zmluvy;
4. vyzýva Komisiu, aby vytvorila monitorovací mechanizmus, ktorý prepojí uplatňovanie a dočasné pozastavenie obchodných dohôd a nezávislých obchodných opatrení s dodržiavaním základných demokratických noriem a rešpektovaním ľudských a menšinových práv v príslušnej prijímateľskej krajine, ako je stanovené vo výročnej správe Európskeho parlamentu o ľudských právach vo svete;
5. vyzýva v tejto súvislosti Komisiu, aby v plnej miere zapojila Parlament do hodnotenia uplatňovania doložiek o ľudských právach alebo podobných požiadaviek, ktoré sú obsiahnuté v takýchto dohodách a týkajú sa dodržiavania základných demokratických

noriem a rešpektovania ľudských práv a práv menších; a zdôrazňuje význam konzultácií s občianskou spoločnosťou v tomto procese hodnotenia v záujme lepšieho monitorovania situácie v oblasti ľudských práv;

6. zdôrazňuje, že dočasné pozastavenie obchodných dohôd a nezávislých obchodných opatrení by sa malo uskutočniť podľa objektívnych a transparentných kritérií, ktoré budú pre jednotlivé krajiny rovnaké, a jasne upraviť doložkou o skončení platnosti v každej medzinárodnej dohode tak, aby tretie krajiny dodržiavali požiadavky v oblasti ľudských práv najneskôr ku dňu skončenia obdobia, počas ktorého bola platnosť dohôd pozastavená;
7. odporúča, aby Komisia vypracovala objektívnu a transparentnú metodológiu, ktorá objasní presný vzťah medzi dodržiavaním noriem ľudských práv v tretích krajinách a príslušnou odozvou Spoločenstva;
8. zastáva názor, že vytvorenie stálych podskupín alebo podvýborov pre oblasť ľudských práv v rámci medzinárodných dohôd vrátane sektorových obchodných dohôd by významne prispelo k ďalšiemu rozvoju štruktúrovaného dialógu o ľudských právach a demokratických zásadách;
9. vyzýva Radu a Komisiu, aby plne zapojila do rozvoja tohto procesu Európsky parlament.
10. vyzýva Komisiu, aby lepšie využila skutočnosť, že občianska spoločnosť pozná miestnu situáciu v oblasti ľudských práv, keďže takéto skúsenosti sa v súčasných politických dokumentoch využívajú v nedostatočnej miere;
11. vyzýva tých poslancov Parlamentu, ktorí sa zúčastňujú misií do jednotlivých krajín, aby aktívne zhodnotili miestnu situáciu v oblasti ľudských práv a aby príslušné zistenia zahrnuli do svojich záverečných správ; vyzýva Komisiu, aby tieto zistenia zohľadnila v svojej politike.

POSTUP

Názov	Doložka o ľudských právach a demokracii v dohodách Európskej únie	
Referenčné čísla	2005/2057(INI)]	
Gestorský výbor	AFET	
Výbor požiadaný o stanovisko dátum oznámenia v pléne	INTA 13.6.2005	DEVE 24.5.2005
Rozšírená spolupráca	áno	
Navrhovateľ dátum menovania	Glyn Ford 30.8.2005	
Prerokovanie vo výbore	30.8.2005	12.9.2005

Dátum prijatia pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhov	11.10.2005
Výsledok záverečného hlasovania	za: 20 proti: 1 zdržali sa: 0
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Jean-Pierre Audy, Enrique Barón Crespo, Jean-Louis Bourlanges, Nigel Farage, Béla Glattfelder, Jacky Henin, Alain Lipietz, Erika Mann, Helmuth Markov, David Martin, Javier Moreno Sánchez, Georgios Papastamkos, Tokia Saïfi, Peter Šťastný, Robert Sturdy, Johan Van Hecke, Zbigniew Zaleski
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Panagiotis Beglitis, Danutė Budreikaitė, Elisa Ferreira, Filip Andrzej Kaczmarek, Jörg Leichtfried, Antolín Sánchez Presedo, Mauro Zani
Náhradníci (čl. 178 ods. 2) prítomní na záverečnom hlasovaní	Syed Kamall

POSTUP

Názov	Doložka o ľudských právach a demokracii v dohodách Európskej únie		
Číslo postupu	2005/2057(INI)		
Základ v rokovacom poriadku	článok 45		
Gestorský výbor dátum oznámenia na schôdzi	AFET 12.5.2005		
Výbory požiadané o stanovisko dátum oznámenia na schôdzi	INTA 12.5.2005	DEVE 12.5.2005	
Návrh uznesenia zaradený do správy	-		
Spravodajca dátum menovania	Vittorio Agnoletto 1.2.2005		
Predchádzajúci spravodajca	-		
Prerokovanie vo výbore	10.10.2005	21.11.2005	22.11.2005
Dátum prijatia	23.11.2005		
Výsledok záverečného hlasovania	+: -: 0:	56 1 2	
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Vittorio Agnoletto, Angelika Beer, André Brie, Elmar Brok, Simon Coveney, Ryszard Czarnecki, Véronique De Keyser, Giorgos Dimitrakopoulos, Camiel Eurlings, Alfred Gomolka, Klaus Hänsch, Richard Howitt, Anna Ibrisagic, Toomas Hendrik Ilves, Jelko Kacin, Helmut Kuhne, Joost Lagendijk, Vytautas Landsbergis, Cecilia Malmström, Francisco José Millán Mon, Pierre Moscovici, Pasqualina Napoletano, Baroness Nicholson of Winterbourne, Raimon Obiols i Germà, Vural Öger, Justas Vincas Paleckis, Alojz Peterle, Tobias Pflüger, João de Deus Pinheiro, Paweł Bartłomiej Piskorski, Michel Rocard, Raúl Romeva i Rueda, Libor Rouček, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Jacek Emil Saryusz-Wolski, György Schöpflin, Gitte Seeberg, István Szent-Iványi, Konrad Szymański, Antonio Tajani, Paavo Väyrynen, Inese Vaidere, Geoffrey Van Orden, Ari Vatanen, Luis Yañez-Barnuevo García, Josef Zieleniec		
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Árpád Duka-Zólyomi, Kinga Gál, Marie Anne Isler Béguin, Tunne Kelam, Jaromír Kohlíček, Janusz Onyszkiewicz, Doris Pack, Aloyzas Sakalas, Csaba Sándor Tabajdi, María Elena Valenciano Martínez-Orozco, Marcello Vernola		
Náhradníci (čl. 178 ods. 2) prítomní na záverečnom hlasovaní	Thomas Wise, Sylwester Chruszcz		
Dátum predloženia – A6	23.1.2006	A6-0004/2006	